

نورافکن روی یارانه‌های پنهان

در تازه‌ترین جلسه سران سه قوه که یکبار، محور مهم آن هدفمند کردن بازارهای مواد، حسن روحانی رئیس‌جمهوری خطاب به سازمان‌های مرتبط با بحث بازارهای ماده و البته سازمان برنامه و بودجه گفت که هرگونه عوارض حاصل از هرگونه اصلاح ساختاری قیمت‌تأثیر فرایند به اشتراک درآمده و افراد دارای درآمد ثابت اشتراک داده شود تا کاهش قدرت خرید آنان با توجه به نوسانات تورمی در سطح ممکن نباشد. پیش از این، سران سه قوه در نشست‌های تخصصی که برگزار کردند تصمیم گرفتند که تکلیف بازارهای پنهان را با سرعت بیشتری مشخص کنند تا معیشت دهک‌های پایین جامعه به خطر نیفتد.

وقتی صحبت از پرداخت یارانه‌های پنهان به مردم می‌شود، خیلی‌ها باور ندارند که دولت به غیر از یارانه نقدی ۲۵ هزار تومانی، که احتمال دارد هر سالان به‌مقیف شود، یارانه دیگری پرداخت می‌کند، اما اگر مراحل چرخه تولید و واردات را بررسی کنید، متوجه می‌شوید که دولت بارها کنترل سطح عمومی قیمت‌ها و کاهش فشار اقتصادی به اقشار مختلف جامعه، یارانه‌های دیگری هم پرداخت می‌کند. با پرداخت یارانه‌های متعدد، کالاهای اساسی در قیاس با سایر یارانه‌ها، سبب خانوار با قیمت مناسب‌تری به دست مصرف‌کننده می‌رسد. از آنجاکه یارانه‌ها در تولید و واردات دیده نمی‌شود، مردم نگاه و دیدی نسبت به پرداخت یارانه پنهان ندارند و عموماً، گله‌مند هستند که قیمت کالاهای وارد، بیش‌از حد نامتعارف می‌شود. در این مورد، برخی‌ها یارانه پنهان را این‌گونه تعریف می‌کنند که یارانه پنهان، یارانه‌ای است که مردم آن را دریافت نمی‌کنند، ولی بابت آن عددی در محاسبات معیشتی شما قرار می‌گیرد.

درست است که یارانه پنهان منجر به کنترل قیمت‌ها می‌شود و مردم با نوسان قیمت روبه‌رو نمی‌شوند، چرا که دولت با تکیه بر منابع ارزی خود، واردات و قیمت آن را تضمین می‌کند، ولی پرداخت یارانه چالش‌هایی هم دارد. از جمله چالش‌ها می‌توان به ارز ۴۲۰۰ تومانی اشاره کرد. طی چند ماه اخیر پرنده‌های زیادی باز شده که دیپلمات‌ها در دولتی می‌زدند، سلطان‌هایی که در برخی کالاها مانند

سوئیچ نقدینگی به سمت بودجه

سیاوش رضایی
خبرنگار

این درحالی است که کاهش فروش نفت در بودجه اسمال به دلیل تشدید تحریم‌ها باعث شد دولت برای تأمین کسری بودجه راه انتشار اوراق را در پیش گیرد که عملیات بازار باز به‌طور مستقیم برای اجرای این شکل امن این روش تأمین مالی است. همچنین کنترل نرخ تورم و مدیریت نقدینگی از جمله اهداف رانندازی این بازار است، اما رانندازی این بازار نیازمند سیاست‌های قانونی و

بر اساس این حکم، تدوین و پیگیری سیاست پولی، رصد و پایش انتقال پولی، تدوین و پیگیری برنامه‌های اعلام موضع، برنامه‌ریزی و نظارت بر بازار بین بانکی، برنامه‌ریزی و نظارت اجرایی عملیات بازار باز و پیشنهاد مقررات سیاست پولی و الگوی نظارت آن از جمله مهم‌ترین وظایف کمیته اجرایی عملیات بازار باز محسوب می‌شود.

حال با توجه به آغاز اجرای عملیات بازار باز و لغو محدودیت خرید اوراق تسکین نقدی بانکی با دو کارشناس اقتصادی نوآرایی سیاست را مورد بررسی قرار داده‌ایم.

برای واردات چای، گوشت قرمز، کره و لاستیک خودروهای سواری از ۴۲۰۰ تومانی پرداخت می‌کرد اما با توجه به محدودیت ارزی کشور، حرکت در مسیر خودکفایی و موضوعاتی که عنوان شد، سبب ارزی این کالاها به سمت ارز نیما رفت. زمانی که ارز این کالاها متوقف شد بازار شوک قیمتی، شرایط سخت و مبهم مواجه نشد.

ندارد. باید به صورت دقیق بررسی شد.
حذف ارز دولتی آنها چه تأثیری بر اوراق
و معیشت مردم دارد.
■ **بعذر حذف یا نه پنهان**
زمانی که ارز ارایه‌ای برخی که
حذف شد، مردم آثار آن را در بازار دید
در شرایطی که هنوز ثبات قیمتی

حسین مدرس
وزیر صنعت، مع
حذف ارز دولتی از
که قرار است دول
دنبال کتد به «ایران
از چهار قلم کالا از
منزله آن است که ا
چون کره، لاستیک

ت که به سمت
و تک‌نرخی شدن
ذا دولت با حذف
ی کالاها و انتقال
د دارد سیاست

هشت قلم کالا ش
شکر، لاستیک خود
جو، سویا و دانه رو
می گیرند. در حال
حذف ارز بارانه‌ای

■ سرانجام...

تولید داخل در حال گران شدن است. از این رو کارشناسان توصیه می‌کنند برای گذر از این نگرانی و حذف رانه‌ها باید تشکل‌ها و انجمن‌های تخصصی ورود کنند. در همین حال، برخی کارشناسان براین باورند که پیش‌شرط حذف و تعدیل رانه‌های پنهان، حمایت از کم‌درآمدها و اعطای سبد کالایی و کارت الکترونیکی است. از سوی دیگر، دولت نه به منظور کسری بودجه بلکه به منظور اصلاح ساختار بودجه، جلوگیری از فساد و مواخاات و شفافیت اقتصادی به سمت برداشتن رانه‌های پنهان ورود، از جمله یارانه حامل‌های انرژی است.

دربور بیژن زنگنه، وزیر نفت در حاشیه نمایشگاه ایران‌پالاست، از عدم برنامه دولت در خصوص افزایش قیمت حامل‌های انرژی خبر داد، با وجود این در نشست هماهنگی سران قوا این موضوع در دست بررسی است، حال باید دید که جهت‌گیری برای اصلاح رانه‌های پنهان به کدام سوی می‌رود؟

یادداشت

هادی حیدری
کارشناس
اقتصادی

کمک می‌کند تا نفش اصلی خود را ایفا کنند، نقشی که به‌صورت کامل نیز شفاف و قابل بررسی و رصد است. بنابراین مهم‌ترین اثر این سیاست را می‌توان در راستای اصلاح نظام بانکی ارزیابی کرد. از سوی دیگر بانک مرکزی با ت مبتنی بر تأمین منابع دولت را بسترسازی می‌کند.

۲ یادداشت

کامل طیبی
کارشناس
اقتصادی
اقدام اجرای سیاست

ند بالایی همراه است این اوراق می تواند دارای بارهای خود را با نرخ سود معقول بن نوسان بازار ارز و طلا نقدینگی نیازمند

مان می دهد و آن را هدایت می کند، نکته بد اشاره کرد، کاهش نرخ سود و تورم در

بجم بالا رقم می خورد.

بین بازار پول و سرمایه را نیز شکل بدهد.

ن بازار ارتباط تنگاتنگ و معناداری با

ای پول و سرمایه در راستای یکدیگر یک

رئیس کل سازمان امور مالیاتی گفت: چنانچه تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی، بدهی مالیاتی خود را تا پایان مهرماه پرداخت کنند، صد درصد جرایم قابل بخشوده می‌شود. امید علی پارسا با بیان اینکه در برخی از مالیات در رهنه‌های جاری تا ۸۵ درصد است، اما این نسبت به ۵۰ درصد هم نرسیده است، گفت: عدم وابستگی درآمدی نفتی با مالیات میسر می‌شود.

شرکت آرامکو عربستان سعودی به بزرگترین پالایشگاه زاپنی در مورد سرمایه‌گذاری احتمالی محموله نفتی این کشور از نفت سبک تا سنگین خبر داد. این اقدام آرامکو گرانی در مورد توانایی عربستان برای تأمین نفت خام را یک هفته پس از حمله به تأسیسات نفتی این کشور افزایش داد. آرامکو هیچ دلیل مشخصی برای تغییر درجه نفتی که به بزرگترین پالایشگاه زاپنی می‌رود از نفت سبک به نفت سنگین و متوسط ارائه نداده است. ^{۱۱}

ادامه از
صفحه اول

سهم آن ۱۵ درصد تولید ناخالص داخلی کشور است که ایران را در ردیف بالاترین‌ها در جهان قرار داده است. با توجه به کمبود شدید منابع دولت برای انجام مسئولیت‌های توسعه و ابله‌ای که از آن انتظار می‌رود مانند ارائه خدمات آموزشی و بهداشتی، ناسجی و حذف یارانه‌های انرژی باید از اولویت‌های اولی و در دسترس باشد. راه‌های مختلفی برای اصلاح بازار انرژی وجود دارد که متأسفانه در چند سال گذشته نه دولت و نه مجلس زیر بار انجام‌شان نهفته‌اند. بویژه که اعتراضات و نارضایتی‌های عمومی در دوسال اخیر، حداقل جرات لازم را از مسئولان گرفته است. باید این اصل اولیه در اقتصاد خرد و تخصیص بهینه منابع را پذیرفت که قیمت‌ها مؤثرترین ابزار برای جیره‌بندی و تخصیص بهینه به ماملات اقتصادی است. قیمت‌ها باید طریقی کم‌مبادله علامت می‌دهند چه چیزی را تولید و مصرف کنند. قیمت‌های انحرافی و اختلال را مانند وضعیت فعلی قیمت انواع حامل‌های انرژی و برق و آب، با وجود کمیابی و آوارزشمندی بسیار بیشتر آنها، به اثر غریب به اسراف و اتلاف در مصرف می‌کند. برای مثال، عنصر کمیابی خصوصاً در مورد آب باید هشدار لازم را داد که در مصرف‌های غیر ضروری صرفه‌جویی کرد، اما ازانی باید مابقی آن، برعکس معمول و برای ابرای اتلاف و استفاده غیراقتصادی در بین همه اقشار جامعه فراهم کرده است. همچنین قیمت هر لیتر بنزین در ایران کمتر از ۱۰ سنت است که در مورد ژاپن و ایتالی که ایران به پایین‌تر است (یعنی قیمت یک‌بیستم یا کمتر نسبت به میانگین جهانی) که در ایران را در ردیف ازترین‌ها در جهان قرار می‌دهد. بدون اینکه آثار فزاینده‌ای برای مردم داشته باشد و بالعکس خیابان‌ها پر از جرم‌خوار و شلوغ و آلوده که ساعت‌ها وقت گرانبهای مردم به هدر می‌رود که ارزشش ده‌ها برابر بنزین ارزان خریداری شده است و حادثه‌هایی خطرناک که تعداد زیادی خودرو و کامیون بر مصرف‌ر و دود در آن‌ها حرکت می‌کنند. ضروری است این نکتات به همه مردم فهمانده شود که چنین وضعیتی تقریباً برای همه چیز نفعی ندارد و ممکن‌ان از یارانه‌های پنهانی یادداشت زانی می‌کنند تا هیچ‌کس برای حذف یارانه‌ها و اختصاص مابه‌التفاوت آن در جاهای مناسب و ضروری فراهم شود. یکی از روش‌های دیگر حذف یارانه پنهان انرژی، اختصاص آن به شکل نقدی بین همه مردم است. در این حالت همه مردم سهمی برابر از انرژی که متعلق به همه است توسط دولت و عداالت اجتماعی ممتد خواهد شد. البته اگر این کارالاهای قرار بود توسط بخش خصوصی تولید شود از مدت‌ها پیش بایدکنند، خصوصی و رشکست شده بود یا خیلی زودتر از اینها وخامت و غیربهرینه بودن چنین وضعیتی را به اطلاع همه می‌رساند و آنها را قانع می‌کرد که قیمت‌ها باید افزایش یابد. اما چون مالکیت و مدیریت منابع انرژی و آب برق در دست دولت قرار گرفته، این باید به یارانه‌های زیادی به این وضع نابهرینه و نادرستی‌ها ترمز و رشکست‌گامی داده‌م. البته نبود حداقل اعتماد ضروری در جامعه و به محل مناسبی هزینه نخواهد شد. با همه این تفصیلات، هرگونه که نکتیم این نیافتونی و امروز فردا کردن و نداشتن برنامه و عزم جدی برای اعتمادسازی و اصلاح بازار انرژی به نفع هیچ‌کس نخواهد بود.